

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศทางด้านการค้า สังคม การเมือง (J. Richards and T. Rodgers, 1986: 1) นอกจากนี้เควิร์ค แรนดอล์ฟ (Quirk Randolph, 1985: 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษว่า “ไม่มีภาษาใดที่จะใช้ในแวดวงการศึกษาหรือใช้เป็นภาษาต่างประเทศได้มากเกินไปกว่าภาษาอังกฤษ” ทั้งนี้เนื่องจากภาษาอังกฤษไม่ได้เป็นภาษาที่ใช้สื่อสารเฉพาะเจ้าของภาษา เช่น คนอังกฤษ อเมริกา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์หรือแคนาดาเท่านั้น แต่ยังใช้ติดต่อระหว่างชนชาติที่ใช้ภาษาต่างกันด้วย ภาษาอังกฤษจึงเป็นภาษานานาชาติที่ใช้ติดต่อกันทั่วโลก (สุภัทรา อักษรานุเคราะห์, 2539: 33- 34)

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่คนในประเทศมีการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน มากกว่าภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษานโยบายและสภาพการใช้ภาษาในประเทศไทยที่พบว่าในด้านการค้าและการท่องเที่ยว ในสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร และในทุกระดับของการศึกษามีการใช้ภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาต่างประเทศอื่น ๆ (Achara Wongsathorn et al, 1996: 93- 94) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในยุคแห่งเทคโนโลยีและยุคแห่งข้อมูลข่าวสารเช่นในปัจจุบัน ภาษาอังกฤษจะยิ่งทวีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนไทยมากขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษดังกล่าว จึงได้กำหนดให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้แก่เด็กไทยอย่างจริงจัง โดยกำหนดให้นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่หนึ่ง ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาเป็นต้นไป (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2538: 158)

กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (2539: 11) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาว่า ในระดับเริ่มเรียนเช่นในชั้นประถมปีที่ 1- 2 นั้นควรให้ความสำคัญกับการฟังและการพูดเป็นหลัก ซึ่งข้อเสนอแนะดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดเห็นของ

อานันท์ ปันยารชุน (2539: 12) ที่ได้กล่าวไว้ในตอนหนึ่งของการเปิดการสัมมนานานาชาติ เรื่อง “Expanding Horizons in English Language Teaching” ที่จัดโดยสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่า “การสอนภาษาอังกฤษควรจะเริ่มต้นสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา และควรจะปรับปรุงคุณภาพของการสอนภาษาอังกฤษและหลักสูตรภาษาอังกฤษด้วย ไม่ใช่สอนแต่ไวยากรณ์ ควรจะเน้นการพูดสนทนาด้วย”

จากงานวิจัยของโดนัลด์ แคมป์เบล และคณะ (Donald Campbell and others, 1983: 41) ที่สำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ในสถาบันการศึกษาใน 12 ประเทศที่จัดให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ พบว่าอาจารย์เหล่านั้นมีความต้องการให้นักศึกษามีทักษะการพูดและการฟังมากกว่าการอ่านและการเขียน ในทำนองเดียวกัน วิลลาร์ด ดี ชอว์ (Willard D. Shaw, 1983: 23) ได้สำรวจทัศนคติของนักเรียนเอเชียที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษพบว่า ทักษะภาษาอังกฤษที่นักเรียนไทย สิงคโปร์ และอินเดีย ต้องการเรียนมากที่สุด คือ ทักษะการพูด และเพนนี่ เออร์ (Penny Er, 1996: 120) ได้ให้ความคิดเห็นว่า ในบรรดาทักษะทั้ง 4 อันได้แก่ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ทักษะการพูดเป็นทักษะที่แสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีความรู้ในภาษานั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากการพูด ผู้พูดจะต้องใช้ความคิดและถ่ายทอดความคิดในรูปแบบของคำศัพท์ และโครงสร้างไวยากรณ์ของภาษาเป้าหมาย (Kathleen M. Bailey and Lance Savage, 1994: vii) การพูดจึงเป็นการแสดงถึงความสามารถทางภาษาของผู้เรียน (Dong Xiaohong, 1994: 31) นอกจากนี้ ทักษะการพูดยังสามารถช่วยพัฒนาทักษะอื่น ๆ ได้ ดังที่ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2539: 167) ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสำคัญของทักษะการพูดว่า เป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นมากเพราะผู้ที่พูดได้ย่อมสามารถฟังผู้อื่นพูดได้เข้าใจ และจะช่วยให้การอ่านและเขียนง่ายขึ้นด้วย

ถึงแม้ว่าทักษะการพูดจะมีผู้ให้ความสำคัญมากมายดังกล่าวข้างต้น แต่จากการศึกษางานวิจัยในปัจจุบันพบว่า ความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนไทยยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ เป็นต้นว่า ระดับความสามารถในการพูดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นอยู่ในระดับขั้นที่ 1 คือ ขั้นทักษะกลไกเท่านั้น (กาญจนา จงอุตสาห์, 2531: 58- 61) และระดับความสามารถด้านการพูดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นในอยู่ในระดับขั้นที่ 1 คือทักษะกลไกเช่นกัน (ศุภรัตน์ ภัทรานนท์, 2531: 56-57) นอกจากนี้ พนม ทองไพบูลย์ (2538:

10) ก็ได้กล่าวถึงปัญหาของเด็กไทยในขณะนี้ว่า เมื่อนักเรียนเรียนจบหลักสูตรภาษาอังกฤษแล้ว ส่วนใหญ่ยังใช้ภาษาไม่ดีเท่าที่ควร โดยเฉพาะทักษะการพูด

ปัญหาสำคัญที่ทำให้ความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารของนักเรียนอยู่ในระดับไม่เป็นที่น่าพอใจนั้นอาจเป็นเพราะกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนยังไม่ได้เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ทักษะการพูดเพื่อการสื่อสารมากเท่าที่ควร ครูส่วนใหญ่มักจะเน้นการสอนไวยากรณ์ รูปแบบของภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มุ่งเตรียมนักเรียนให้เรียนเพื่อสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัย นักเรียนเหล่านี้มักได้รับการฝึกทักษะการอ่าน และการเขียน มากกว่าการพูด (ศิริพร ฉันทานนท์, 2533: 104) ในการประเมินผลการพูดซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน มักเน้นด้านเนื้อหาของภาษาและความถูกต้องของการใช้กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ (นิศาชล นักสำรวจ, 2536: 4 , ศุภรัตน์ ภัทรานนท์, 2532: 59) การสอนโดยให้ความสำคัญกับความถูกต้องทางไวยากรณ์ดังกล่าวนี้ไม่ได้เป็นหลักประกันกับผู้เรียนว่าจะสามารถนำภาษานั้นไปใช้ในการสื่อสารได้ จุดมุ่งหมายของการสอนภาษาที่แท้จริงนั้นเพื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนความรู้ทางภาษาไปใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ วิลเลียม ลิตเติลวูด (William Littlewood, 1995: x-xi) กล่าวว่า “เป็นสิ่งที่ไม่เพียงพอที่จะสอนให้ผู้เรียนได้รู้แต่วิธีการใช้โครงสร้างไวยากรณ์ ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาวิธีการเพื่อใช้โครงสร้างไวยากรณ์ให้สัมพันธ์กับหน้าที่ทางภาษาในการสื่อสารในสถานการณ์ชีวิตประจำวันได้”

การที่จะคาดหวังให้ผู้เรียนภาษาต่างประเทศมีความรู้ในตัวภาษาทั้งหมดในการสื่อสารนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและเป็นไปไม่ได้ ดังที่ ไมเคิล บัคบี (Michael Buckby, 1987: 36- 37) กล่าวว่า “ผู้เรียนภาษาต่างประเทศไม่ควรที่จะได้รับการคาดหวังให้มีความรู้ในองค์ประกอบทางภาษาทั้งหมด ในขณะที่ใช้ภาษาในสถานการณ์การสื่อสารที่เป็นจริง” ผู้เรียนจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเผชิญกับองค์ประกอบทางภาษาที่ไม่เคยเรียนมาก่อน ดังนั้นผู้เรียนจึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือที่สามารถใช้เพื่อชดเชยความรู้ทางภาษาที่ไม่เพียงพอ และเครื่องมือดังกล่าวนี้ คือ กลวิธีในการสื่อสาร

อีเลน ทาโรน (Eliane Tarone, 1980: 417 - 431) ได้ศึกษาวิธีการในการสื่อสารในมุมมองทางด้านปฏิสัมพันธ์ของการใช้ภาษา (Interactional Perspective) โดยพิจารณาว่ากลวิธีในการ

สื่อสารเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อความหมายให้ตรงกันระหว่างคู่สนทนา และได้ให้คำจำกัดความของกลวิธีในการสื่อสารว่า หมายถึง วิธีการในการแสดงถึงความพยายามของคู่สนทนาที่จะสื่อความหมายให้ตรงกันในสถานการณ์ที่คู่สนทนาไม่มีความกระจำขัดในโครงสร้างของภาษาและความหมายที่จำเป็นต้องใช้ในการสนทนา

ไมเคิล คาเนล (Michael Canale, 1983, 11) ได้ขยายความหมายของกลวิธีในการสื่อสารในมุมมองที่กว้างขึ้น กล่าวคือ กลวิธีในการสื่อสารหมายถึงความพยายามของผู้พูดเพื่อที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร

คลอส แฟร์ช และ กาเบรียล คาสเปอร์ (Claus Faerch and Gabriele Kasper, 1984: 36) ได้ศึกษากลวิธีในการสื่อสารในมุมมองของภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistic) โดยกล่าวว่า “กลวิธีในการสื่อสาร หมายถึง การวางแผนอย่างมีสติของผู้พูดเพื่อแก้ปัญหาในการสื่อสารที่เกิดขึ้นในการสนทนา”

แอนิตา แอล เวนเดน (Anita L. Wenden, 1985: 4-7) ได้รวมเอากลวิธีในการสื่อสารเป็นประเภทหนึ่งของกลวิธีการเรียนรู้ภาษา และได้กล่าวถึงกลวิธีในการสื่อสารว่าเป็นการใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อสื่อความหมายเมื่อผู้เรียนเกิดปัญหาเนื่องจากขาดความรู้ทางภาษา เพื่อให้การสื่อความหมายนั้นประสบความสำเร็จ

เดวิด นูแนน (David Nunan, 1987: 136) กล่าวถึงกลวิธีในการสื่อสารว่า เป็นความสามารถที่จะแสดงตนเองในขณะที่เผชิญกับความยากลำบาก หรือข้อจำกัดด้านความรู้ทางภาษาที่ทำให้ขาดความคล่องแคล่ว หรือขาดทักษะการสนทนา

ซอลทาน ดอร์นีย์ (Zoltan Dornyei, 1995: 57- 58) และ ซอลทาน ดอร์นีย์ และ แมรี ลี สก็อต (Zoltan Dornyei and Mary Lee Scott, 1995b.: 155- 168, 1997: 178- 183) ได้กล่าวถึงกลวิธีในการสื่อสารว่า เป็นความพยายามของผู้พูดที่จะแก้ไขปัญหในการสื่อสาร ซึ่งเกิดขึ้นจากการขาดความรู้ทางภาษาที่เพียงพอของผู้พูดหรือคู่สนทนา หรืออาจเกิดจากการที่ผู้พูดต้องการเวลามากขึ้นในการคิดหาคำพูด

จากความหมายของกลวิธีในการสื่อสารดังกล่าวในเบื้องต้น จึงสรุปได้ว่า กลวิธีในการสื่อสาร เป็นเทคนิค วิธีการ และความพยายามอันเกิดจากการวางแผนอย่างมีสติของผู้พูดที่จะสื่อความหมายในสถานการณ์ที่ผู้พูดต้องเผชิญกับปัญหาและความยากลำบากอันเกิดจากการขาดความรู้ทางภาษาของผู้พูดหรือคู่สนทนา หรืออาจจะเกิดจากการที่ผู้พูดต้องการเวลาที่มากขึ้นในการคิดวางแผนการพูด นอกจากนี้จะเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว กลวิธีในการสื่อสารยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร

เนื่องจากกลวิธีในการสื่อสารเป็นเทคนิคที่ผู้พูดใช้เพื่อให้การสื่อความหมายประสบความสำเร็จ กลวิธีในการสื่อสารจึงประกอบด้วยเทคนิคการพูดหลายแบบ ได้มีผู้พยายามจัดประเภทของเทคนิคการพูดเหล่านี้ ดังนี้

ซอลทาน ดอร์นเย (Zoltan Donyei, 1995: 57- 58) ได้จัดประเภทของกลวิธีในการสื่อสาร โดยศึกษาจากการแบ่งแยกประเภทกลวิธีในการสื่อสารของ ทามาส วาราดี (Tamas Valadi, 1980: 59- 71) อีเลน ทาโรน (Elaine Tarone, 1981: 286- 287) และ คลอส แฟร์ช และ กาเบรียล คาสเปอร์ (Claus Faerch and Gabriele Kasper, 1984: 36- 53) ออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. กลวิธีหลีกเลี่ยงหรือการตัดทอน (Avoidance or Reduction Strategies) หมายถึง กลวิธีที่ผู้พูดใช้เพื่อตัดทอน เปลี่ยนแปลง หรือละทิ้งการสนทนา แบ่งออกเป็น กลวิธีย่อย 2 กลวิธี คือ การละทิ้งข้อความ และการหลีกเลี่ยงหัวข้อในการสนทนา

2. กลวิธีทำให้สำเร็จหรือการชดเชย (Achievement or Compensatory Strategies) หมายถึง กลวิธีที่ผู้พูดพยายามใช้ความรู้ทางภาษาที่ตนเองมีอยู่ชดเชยความบกพร่องความรู้ทางภาษา ในการดำรงการสนทนาเพื่อให้การสื่อสารประสบความสำเร็จ กลวิธีประเภทนี้แบ่งเป็นกลวิธีย่อย ๆ ได้แก่ การพูดอ้อมค้อม การใช้คำใกล้เคียง การสร้างคำใหม่ การขอความช่วยเหลือ การใช้วจนภาษา การพูดแปลคำต่อคำ การพูดภาษาแม่ปนกับภาษาที่สอง การพูดภาษาแม่ด้วยสำเนียงภาษาที่สอง

3. กลวิธีขอเพิ่มเวลา (Stalling or Time-gaining Strategies) หมายถึง กลวิธีที่ผู้พูดไม่ได้ใช้เพื่อชดเชยความบกพร่องทางภาษา แต่เป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้เพื่อต้องการได้รับเวลาเพิ่มมากขึ้นในการคิดหาคำพูดและทำให้การสนทนาดำรงต่อไปได้ กลวิธีประเภทนี้ได้แก่การเพิ่มเติมคำเพื่อขอเวลาในการคิด

กลวิธีในการสื่อสารนั้นมีหลายประเภท แต่ละประเภทล้วนเป็นเครื่องมือที่ผู้ใช้ภาษาสามารถเลือกใช้เพื่อให้สามารถสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ ครูผู้สอนจึงควรได้มีการสอนกลวิธีในการสื่อสารในชั้นเรียน เพราะความสามารถด้านนี้สามารถปรับปรุงการแสดงออกทางภาษาให้มีประสิทธิภาพได้ (J. O' Malley, 1987: 133- 144) โดยเฉพาะทักษะการพูด ซึ่ง เฮช ดักลาส บราวน์ (H. Douglas Brown, 1994: 268- 269) ได้กล่าวเสริมความคิดดังกล่าวว่า “เทคนิคหนึ่งในการที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการพูดก็คือการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อสาร” นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นว่าการสอนกลวิธีในการสื่อสารในชั้นเรียน สามารถพัฒนาและปรับปรุงความสามารถในการพูดและการใช้กลวิธีในการสื่อสารของนักเรียนได้

อาเหมด มาโฮมด อาลิเว (Ahmed Mahmoud Aliweh, 1989: iv - v) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการสอนกลวิธีในการสื่อสารที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับวิทยาลัยในประเทศอียิปต์ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ได้รับการสอนกลวิธีในการสื่อสาร และกลุ่มที่ไม่ได้รับการสอนกลวิธีในการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของคะแนนความสามารถในการพูดระหว่างนักศึกษาในกลุ่มที่ได้รับการสอนกลวิธีในการสื่อสารและนักศึกษาที่ไม่ได้รับการสอนกลวิธีในการสื่อสารทั้งการทดสอบหลังการทดลองทันที และการทดสอบครั้งที่สองใน 2 เดือนหลังการทดลอง

ซอลทาน ดอร์นเย (Zoltan Dornyei, 1995: 55- 84) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการฝึกกลวิธีในการสื่อสารที่มีต่อการใช้กลวิธีในการสื่อสาร ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศฮังการี โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มที่ได้รับการฝึกกลวิธีในการสื่อสาร และกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกกลวิธีในการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกกลวิธีในการสื่อสารสามารถใช้กลวิธีในการสื่อสารในการพูดภาษาอังกฤษมากขึ้นทั้งทางด้านคุณภาพและปริมาณ อีกทั้งเพิ่มอัตราความเร็วในการพูดด้วย

สำหรับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยนั้น พบว่า นักเรียนไม่ได้รับการฝึกการใช้กลวิธีในการสื่อสารอย่างจริงจัง อีกทั้งหนังสือ แบบเรียน และสื่อการสอนส่วนใหญ่ก็ยังไม่ให้ความสำคัญกับการฝึกกลวิธีในการสื่อสาร (กาญจนา เคียรประภัสสร, 2536: 88) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริพร ฉันทานนท์ (2533: 103) ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมครู พบว่าในการ

สอนในชั้นเรียน ครูส่วนมากไม่ได้พูดถึงหรือแนะนำนักเรียนเกี่ยวกับการใช้กลวิธีในการสื่อสาร อันอาจเป็นเหตุให้ระดับความสามารถในการพูดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาไม่ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดและนักเรียนไม่สามารถใช้ภาษาในการพูดเพื่อการสื่อสารได้ ผู้วิจัยในฐานะครูสอนภาษาอังกฤษมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการพูดของนักเรียน โดยการสอนกลวิธีในการสื่อสารให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การที่ผู้วิจัยเลือกนักเรียนในระดับนี้เพราะเป็นนักเรียนระดับชั้นสูงสุดในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อีกทั้งนักเรียนในระดับนี้ได้เรียนภาษาอังกฤษมามากพอที่จะพูดภาษาอังกฤษได้พอควร ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยเฉพาะทักษะการพูด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการสอนกลวิธีในการสื่อสารที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อศึกษาความคงทนของความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนกลวิธีในการสื่อสาร
3. เพื่อศึกษาผลของการสอนกลวิธีในการสื่อสารที่มีต่อการใช้กลวิธีในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนกลวิธีในการสื่อสาร
4. เพื่อศึกษาความคงทนของการใช้กลวิธีในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนกลวิธีในการสื่อสาร

สมมุติฐานในการวิจัย

จากผลการวิจัยของ ซอลทาน ดอร์นเย (Zoltan Dornyei, 1995: 55- 85) ที่ทำการศึกษาผลของการสอนกลวิธีในการสื่อสารที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกกลวิธีในการสื่อสารมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการสอนกลวิธีในการสื่อสารทั้งทางด้านคุณภาพ ปริมาณ และอัตราความเร็วในการพูด และจากผลการวิจัยของ อาเหม็ด มาโฮมด อาลิเว (Ahmed Mahmoud Aliweh, 1989: iv- v) ที่ทำการศึกษาผลระยะสั้นและระยะยาวของการสอนกลวิธีในการสื่อสารที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการใช้กลวิธีในการสื่อสาร ซึ่งพบว่า ในกลุ่มที่ได้รับการสอนกลวิธีในการสื่อสารนั้น ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของคะแนนความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ

ระหว่างการทดสอบหลังการทดลองและหลังการทดลอง 2 เดือน ซึ่งหมายถึงมีความคงทนของความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานทางสถิติในการวิจัยดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนกลวิธีในการสื่อสารจะมีความสามารถในการพูดสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. มีความคงทนของความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนกลวิธีในการสื่อสารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

2. ตัวแปรที่ศึกษาคือ

- 2.1 ตัวแปรต้น คือ กลวิธีในการสื่อสาร สำหรับงานวิจัยนี้ครอบคลุมเฉพาะกลวิธีประเภทการทำให้สำเร็จ และการขอเพิ่มเวลา ตามแนวคิดของ ซอลทาน ดอร์นยี (Zoltan Dornyei, 1995: 57- 58) และในประเภทของกลวิธีการทำให้สำเร็จนั้นครอบคลุมเฉพาะกลวิธีที่ใช้ภาษาพูดและกลวิธีที่มีพื้นฐานภาษาที่สองเท่านั้น ดังนั้นกลวิธีในการสื่อสารที่ใช้ในงานวิจัยนี้ได้แก่ การพูดอ้อมค้อม การใช้คำใกล้เคียง การสร้างคำใหม่ การขอความช่วยเหลือ และการขอเพิ่มเวลา

- 2.2 ตัวแปรตาม คือ

- 2.2.1 ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

- 2.2.2 ความคงทนของความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

- 2.2.3 การใช้กลวิธีในการสื่อสาร

- 2.2.4 ความคงทนของการใช้กลวิธีในการสื่อสาร

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

1. กลวิธีในการสื่อสาร หมายถึง เทคนิค วิธีการ และความพยายามอันเกิดจากการวางแผนอย่างมีสติของผู้พูดที่จะสื่อความหมายในสถานการณ์ที่ผู้พูดต้องเผชิญกับปัญหาและความยากลำบากอันเกิดจากการขาดความรู้ทางภาษาของผู้พูดหรือคู่สนทนา หรืออาจจะเกิดจากการที่

ผู้พูดต้องการเวลาที่มากขึ้นในการคิดวางแผนการพูด นอกจากจะเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว กลวิธีในการสื่อสารยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร กลวิธีในการสื่อสารสำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้ตามแนวคิดของ ซอลทาน ดอร์นยี (Zoltan Dornyei, 1995: 58) เฉพาะกลวิธีที่ทำให้สำเร็จที่มีพื้นฐานภาษาที่สอง และการขอเพิ่มเวลา ได้แก่

1.1. กลวิธีที่ทำให้สำเร็จ ได้แก่

1.1.1 การพูดอ้อมค้อม (Circumlocution) หมายถึงการที่ผู้พูดเปลี่ยนข้อมูลในการพูดเป็นทางเลือกอื่นซึ่งเป็นที่ยอมรับในโครงสร้างของภาษาเป้าหมาย เพื่อไม่ให้เกิดความล้มเหลวในการสื่อสาร การพูดอ้อมค้อมแบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

ก. การบรรยาย (Description) หมายถึง การที่ผู้พูดไม่ได้พูดคำศัพท์ที่ถูกต้องโดยตรงแต่ใช้การพูดถึงคุณสมบัติหรือลักษณะเด่นของคำศัพท์ที่ตั้งใจจะพูด เช่น ผู้พูดใช้คำพูดว่า “have some more money” แทนคำที่ถูกต้องคือคำว่า “interest”

ข. การให้ตัวอย่าง (Exemplification) หมายถึง การที่ผู้พูดพูดให้ตัวอย่างของสิ่งที่ต้องการพูด เช่น พูดถึงบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ ที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์เป้าหมายของคำศัพท์ที่ต้องการใช้ ตัวอย่างเช่น นักเรียนพูดประโยค “Shakespeare wears them around his neck” แทนคำว่า “Ruff”

1.1.2 การใช้คำใกล้เคียง (Approximation) หมายถึง การที่ผู้พูดใช้คำอื่นที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำที่ถูกต้องเพื่อแสดงความหมายของคำศัพท์เป้าหมาย โดยการบอกชนิดประเภท หมวดหมู่ของคำเป้าหมาย เช่น ใช้คำว่า “Animal” แทนคำว่า “Rabbit” หรือ “flower” แทนคำว่า “Gladiolus” “ship” แทนคำว่า “sail boat” เป็นต้น

1.1.3 การสร้างคำใหม่ (Word Coinage) หมายถึง การที่ผู้พูดสร้างคำขึ้นมาใหม่เพื่อที่จะสื่อความหมายที่ต้องการ ตัวอย่างเช่น ใช้คำว่า airball แทนคำว่า balloon

1.1.4 การขอความช่วยเหลือ (Appealing for Assistance) หมายถึง การที่ผู้พูดขอความช่วยเหลือเมื่อต้องประสบกับความล้มเหลวในการสื่อสาร เช่น ผู้พูดขอความช่วยเหลือโดยการถามว่า What do you call .....x ? หรือ What does this mean ?

1.2 กลวิธีขอเพิ่มเวลา ได้แก่ การเพิ่มเติมคำเพื่อขอเวลาในการคิด (Fillers) หมายถึง กลวิธีที่ผู้ใช้ภาษาใช้คำพูดเพื่อบอกให้ผู้ฟังทราบว่าต้องขอเวลามากขึ้นในการคิดหาคำพูดที่ถูกต้อง เพื่อให้การสนทนาสามารถดำเนินต่อไปได้ แต่ไม่ใช่เพื่อขดเซยการขาดความรู้ทางภาษา เช่น ผู้พูดพูดคำว่า Well , Er , You Know .

2. ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถ

ของผู้พูดในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ โดยที่การพูดนั้นมีความถูกต้องทางด้านภาษา และมีความคล่องแคล่ว ความสามารถนี้วัดได้จากคะแนนในการทำแบบสอบถามความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. การสอนกลวิธีในการสื่อสาร หมายถึง การสอนกลวิธีในการพูดสื่อความหมายในบริบทที่เป็นจริง ซึ่งกลวิธีนี้ได้แก่ การพูดอ้อมค้อม การใช้คำใกล้เคียง การสร้างคำใหม่ การขอความช่วยเหลือ และการเพิ่มเติมคำเพื่อขอเวลาในการคิด โดยจะสอนกลวิธีให้กับนักเรียนไปพร้อมกับการสอนความรู้ทางภาษา ซึ่งได้แก่ การสอนคำศัพท์ ไวยากรณ์ หน้าที่ทางภาษา และจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้นำความรู้ดังกล่าวไปฝึกใช้ตามสถานการณ์ในการสื่อสารต่าง ๆ ตามจุดประสงค์การสอนในแต่ละคาบ

4. การสอนแบบปกติ หมายถึง การสอนที่ให้ความรู้ทางภาษา ซึ่งได้แก่ คำศัพท์ ไวยากรณ์ หน้าที่ทางภาษา และจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้นำความรู้ดังกล่าวไปฝึกใช้ตามสถานการณ์ในการสื่อสารต่าง ๆ ตามจุดประสงค์การสอนในแต่ละคาบ

5. ความคงทนของความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หมายถึง การคงไว้ซึ่งความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารหลังการทดลองแล้ว 3 สัปดาห์ โดยที่ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารหลังจากทดลอง 3 สัปดาห์ไม่แตกต่างจากหลังการทดลองทันทีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารหลังการทดลอง 3 สัปดาห์สูงกว่าหลังการทดลองทันที อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคงทนนี้วัดได้จากแบบสอบถามความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารซึ่งเป็นแบบสอบถามคู่ขนานกับแบบสอบถามข้อ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. ความคงทนของการใช้กลวิธีในการสื่อสาร หมายถึง การคงไว้ซึ่งการใช้กลวิธีในการสื่อสารหลังการทดลองแล้ว 3 สัปดาห์ โดยที่การใช้กลวิธีในการสื่อสารหลังการทดลอง 3 สัปดาห์ไม่แตกต่างจากหลังการทดลองทันที หรือการใช้กลวิธีในการสื่อสารหลังการทดลอง 3 สัปดาห์สูงกว่าหลังการทดลองทันที และความคงทนนี้วัดได้จากแบบสังเกตการใช้กลวิธีในการสื่อสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การบริหาร และการนิเทศ

การศึกษา อาทิเช่น ผู้บริหาร คีษานิเทศก์ ผู้จัดทำหลักสูตร และผู้จัดทำหนังสือ แบบเรียน ในการวางแผนการปฏิบัติงาน การจัดอบรมและการพัฒนาบุคลากรครู เพื่อให้ครูเกิดความตระหนัก ในความสำคัญของความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสาร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะการสอนกลวิธีในการสื่อสาร อันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอนวิชา ภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูสอนวิชาภาษาอังกฤษในการสอนกลวิธีในการสื่อสาร เพื่อปรับปรุงความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

3. เพื่อเป็นแนวทางแก่นักศึกษา นักวิจัย และผู้สนใจในการศึกษาค้นคว้า และทำวิจัย เกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อไป